

LIETUVOS
POLITINIŲ
KALINIŲ IR
TREMŲINIŲ SAJUNGOS
SAVAITRAŠTIS

TREMŲINIUS

2002 m. gegužės 9 d.

Nr. 19 (497)

Eina nuo 1988 m. spalio 28 d.

Elvyra ŽEIZIENĖ

Partizanai nusiteikę darbingai ir kovingai

Gegužės 4 dieną Kaune įvyko Lietuvos laisvės kovų sąjūdžio dalyvių suvažiavimas. Šv. Mykolo Arkangelo (Įgulos) bažnyčioje mons. Alfonsas Svarinskas aukojo šv. Mišias už žuvusius laisvės kovų dalyvius bei pasakė patriotišką pamokslą.

Atnaujintoje Kauno kariuomenės salėje susirinko daug garbingų svečių: Lietuvos kariuomenės vadas brigados generolas Jonas Kronkaitis, Seimo nariai Povilas Jakučionis ir Antanas Stasiškis, Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro gen. direktorė Dalia Kuodytė, Lietuvos šaulių sąjungos vadas plk. lt. Juozas Širvinskas, visuomenės veikėjas publicistas Vilius Bražėnas ir daugelis kitų.

LLKS prezidiumo pirmininkas dim. kpt. Jonas Čepo-

nis tarė sveikinimo žodį. Jis pasidžiaugė, kad susirinko tiek daug kovos draugų, kuriems rūpi tautos ateitis. "Kas, jei ne mes privalome pasakyti tiesos žodį dėl svarbių Lietuvos valstybingumui

dalykų – dėl stojimo į NATO ir Europos Sąjungą reikšmės, dėl teisingumo įtvirtinimo – negali būti sulyginta auka ir budelis vardan santarvės, kaip kad norima skirti valstybines pensijas išdavusiems ir

Sveikinimo žodį taria LLKS prezidiumo pirm. J.Čeponis

išduodantiems Lietuvos nepriklausomybę asmenims." Pirmininkas apgailestavo, jog praėjus dvylikai nepriklausomybės metų taip ir nepastatytas pats svarbiausias paminklas Laisvės kovotojams, neįamžinta sukilėlių atmintis ten, kur Muravjovas korė pasipriešinusius carinei priespaudai – Lukiškių aikštėje. "Neleiskime niekinti žuvusiųjų atminimo", – sakė J.Čeponis.

(keliamą į 4 psl.)

Aktualijos

■ Lietuvos krašto apsaugos ministras L.Linkevičius Seimui pateikė svarstyti nutarimo projektą dėl Nacionalinės saugumo strategijos patvirtinimo.

■ Opozicinės Tėvynės sąjungos (LK) frakcija Seime nusiuntė laišką socialinės apsaugos ir darbo ministrei V.Blinkevičiūtei, reikalaudami panaikinti sprendimą skirti valstybines pensijas buvusiems sovietmečio nomenklatūros darbuotojams.

■ Į keletą kontraversijų įsipainiojęs Seimo narys socialliberalas K.Kuzmickas pareiškė atsistatydinąs iš Seimo Sveikatos reikalų komiteto pirmininko pareigų.

■ Socialdemokratų sąjungininkai – socialliberalai pritarė idėjai savivaldybių rinkimus rengti kartu su prezidento. Jie turėtų vykti šių metų pabaigoje. Šis sprendimas motyvuojamas tuo, jog tikimasi laimėti daugiau rinkėjų balsų.

■ Rusija, nepraleidžianti progos papriekiaštauti Latvijai, jog ji nesilaiko žmogaus teisių įstatymų, susilaukė Europos Tarybos Parlamentinės Asamblėjos kritikos už tai, kad nevykdo įsipareigojimų kitoms šalims ir dėl problemų žmogaus teisių ir demokratijos srityje.

■ Pernai Rusijos federalinės saugumo tarnybos Kontržvalgybos valdyba išaiškino daugiau kaip 80 užsienio valstybių specialiųjų tarnybų kadrinių darbuotojų, dirbusių Rusijoje. Šios valstybės žvalgybos agentūra išaiškino, jog slapųjų agentų yra ir tarp žurnalistų.

■ Per antrąjį Čečėnijos karą federalinės pajėgos nukovė beveik 13 tūkst. kovotojų. Apie tai praneša Jungtinės kariuomenės grupuotės vadovybė.

■ Antrajai kadencijai išrinktas Prancūzijos prezidentas Ž.Širakas naujuoju šalies premjeru paskyrė konservatorių Ž.P.Rafareną. Dauguma prancūzų, gyvenančių Lietuvoje, balsavo už dabartinį šalies vadovą.

■ Jungtinėms Valstijoms vis dar kelia nerimą politinė situacija Rytų Afganistane, sekmadienį pripažino JAV valstybės sekretorius Kolasas Paelas, o iš šio rajono gauti nauji pranešimai rodo, jog "Al-Qaeda" lyderis Osama bin Ladenas paspruko į greitimą Pakistano rajoną.

Brangi atgimusio lietuviško žodžio kaina

Jonavos krašto kultūros istorijoje daug įžymių vardų. Miesto centre esančiame Ramybės parke trys paminklai traukia praeivio dėmesį. Vieno iš lietuvių raštijos pradininkų – Karaliaučiaus universiteto organizatoriaus ir jo profesoriaus Abraomo Kulviečio gimimo 500 metų sukaktį minėsime po aštuonerių metų. Kur šio šviesuolio palaikai ilsisi, nežinome, tačiau Lukšių seniūno ir dievdirbio Vido Cikanos išdrožtas kuklus, bet išpūdingas paminklas stovi Ramybės parko pievelėje. Lietuvių literatūros enciklopedija primena, kad A.Kulviečio "darbai lengvino sąlygas M.Mažvydo katekizmui atsirasti". Prieš penkerius metus pasirodžiusi žurnalistikos enciklopedija lietuvių raštijos pradininkui neskiria nė eilutės.

Atgimimo šauklio Jonavoje vaidmenį atliko "Taurosta". Pirmąjį Lietuvos kultūros fondo klubo leidinio "Taurosta" numerį parengė

1988 spalio 20 d. V. Juknelis ir V.Jankauskas. Du standartiniai lapai mašinėle spausdinto ir prastu aparatu padauginto teksto su vieno lapo priedu. Pradžia kukli, tačiau reikšminga.

"Gerbiami žmonės! Jūsų rankose – ĮVYKIS. Pirmą kartą Jonavos istorijoje leidžiamas periodinis, valdžios nesankcionuotas laikraštis, skirtas Jonavos gyventojams. Pagaliau galima drąsiai pasakyti: į Jonavą atėjo SAJŪDIS. Mes nereikalaujame nieko, kas mums nepriklauso. Bet kartu pareiškiame, kad viskas, kas yra, kas vyksta šioje žemėje, priklauso konkrečioms žmonėms, kurie čia gyvena. Ir niekas neturi moralinės teisės jiems prievarta primesti savąją valią, prisidengdamas "valstybiniais" interesais. (...) Dabar keičiasi požiūris į nacionalinę kultūrą, istoriją. Balandžio mėnesį Jonavoje susikūrė LKF klubas "Taurosta".

(keliamą į 4 psl.)

Žinios iš Seimo

Mėginimas apdovanoti tautos naikintojus gali pavykti

Praėjusį antradienį Seimo darbotvarkėje vėl pasirodė gėdingos Valstybinių pensijų įstatymo pataisos, kurios numato valstybines nukentėjusių pensijas mokėti Antrojo pasaulinio karo veteranams, dirbusiems NKVD, MGB, "Smerš" techniniais darbuotojais, ir komunistų partijos vadovaujantiems darbuotojams.

Šiam įstatymo projektui pritarė Seimo Socialinių reikalų ir darbo, Žmogaus teisių komitetai. Nepritare tik Teisės ir teisėtvarkos komitetas. Po neilgų debatų buvo balsuota ir įstatymo projektui po svarstymo pritarė. Iš 102 užsiregistravusių Seimo narių už balsavo 57, prieš – 32, susilaikė – 9. Tradiciškai už politiniams kaliniams ir tremtiniams svarbų klausimą pabalsuoti nesugebėjo dešimuoju besivadinaš krikščionis demokratas Kazys Bobe-

lis. Svarbesnių reikalų už šį balsavimą turėjo ir konservatorė Rasa Juknevičienė, kurios salėje nebuvo. Šio įstatymo projekto priėmimo data dar nenustatyta.

"Techninis darbuotojas"

Seimo narys A.N.Stasiškis svarstydamas projektą samprotavo, ką gali reikšti sąvoka "ūkio bei techninių dalių darbuotojai" represinėse struktūrose: "Tardymo metu buvo tokia pareigybė. Greta tardytojo būdavo kankintojai, kurie mušdavo, laikydavo už kojų, daužydavo su gumine lazda arba balydavo panages adatomis. Jis techninis ar ne techninis darbuotojas? To juodo darbo tardytojas nevykdė. Taigi kas pasakys, ką reiškia techninis darbuotojas?"

A.N.Stasiškiui nuostabą kėlė ir kairiųjų sumanymas nukentėjusiais padaryti buvusius kompartijos vadovaujančius veikėjus.

(keliamą į 3 psl.)

Ingrida VĖGELYTĖ

J.IVAŠKEVIČIAUS nuotr.

Ingrida VĖGELYTĖ

Laiko pulsas

Garbės eisena - valstybės vėliavai

Praėjusį savaitgalį Vilniuje ypatingai pagerbta valstybės vėliava. Patriotiškai nusiteikę piliečiai nešini valstybės vėliavomis prie Seimo išsirikavo į garbės koloną ir pražygiavo sostinės gatvėmis. Nuo Seimo iki Katedros bazilikos, o vėliau ir iki prezidentūros buvo nešamos 42 vėliavos. Garbės kolonoje plazdėjo ne tik Trispalvė, bet ir karių savanorių bei Mažosios Lietuvos vėliavos. Kiti eisenos dalyviai iš namų atsinešė ir nedideles trispalves vėliavėles, tikriausiai dar likusias nuo Sąjūdžio laikų.

Šie valstybės simboliai su iškilminga eisena nukeliavo į Katedrą, kur JE vyskupas Juozas Tunaitis laikė mišias už Lietuvos Motinas: už motinas, žuvusias Sibire, čia palaidojusias savo vaikus, už motinas, kovojusias už Lietuvos laisvę ir Laisvės kovose netekusias savo vaikų. Taip pat malda buvo sukalbėta ir už Motiną Tėvynę Lietuvą.

Vėliau procesija patraukė į prezidentūrą. Sąjūdžio tarybos pirmininkas Rytas Kupčinskas ir LPKTS pirmininkas Seimo narys Povilas Jakučionis Prezidentui įteikė eisenos dalyvių pareiškimą ir kreipimąsi. Jame nuogaustaujama dėl nužemintos valstybės savigarbos. "Trispalvių eisena ir malda už Lietuvą – mūsų susirūpinimo Tėvynės dabartimi ir ateitimi išraiška. Kartu reiškiamo apmaudą ir

skausmą dėl negerovių Tėvynėje ir dėl to, kad dabartinė valdžia, užuot vykdžiusi veiksmingas priemones joms šalinti, jas įteisina: dogmatiškas liberalizmas jau griaua trapius per okupacijas gniuždytus dorovės pradus, smukdo valstybės savigarbą", - rašoma kreipimesi. Prezidentui taip pat priminta, kad jo priedermė – rodyti pavyzdį ir skatinti tautą.

Eisenoje dalyvavo apie 150–300 žmonių. Kaip sakė Sąjūdžio darbuotoja Julija Šolomskienė, eisenoje buvo nešamos ir "relikvinės vėliavos, dalyvavusios dar pirmuose sąjūdiečių susiėjimuose", todėl šiandien gerbtinos. Į šią akciją susirinko žmonės, žinantys tikrąją valstybės vėliavos vertę.

J.Šolomskienė dar vaikystėje ne vieną trispalvę susiuvo, o kai nebeturėjo iš ko siūti – net megzdavo. Jos brolis Vladas, ištrėmus kokią šeimą iš kaimo, lipdavo į savo didžiulius aulinius ir klampodavo link aukščiausio tos vietos medžio ar kokio žaibolaidžio. Tada šokdavo iš tų batų, lipdavo į viršūnę ir iškelavo Trispalvę. Pamatę Lietuvos vėliavą plevėsuojant žmonės žinojo, ką pagerbti, malda paminėti, paremti.

"Po tokio "pokšto" sribai ateina pas brolių ir klausia: tai kas vėliavą iškelė? Broliis stebėdavosi: "Vėliavą? Taigi Skrabolis!" O tas Skrabolis -

apylinkės pirmininkas. Stribaik tik dar labiau pasiusdavo: "Ne raudoną. O trispalvę ant kluono", - pasakojo J.Šolomskienė. Jos mama gąsdino, kad vaikus ištikis tėvo likimas, kuris 1949 sausį buvo nubaustas už ryšius su partizanais. Julijos brolis Vladas 10 metų už antisovietinę veiklą nuteistas 1949 m. gegužės mėnesį. Iš lagerio jis taip ir negrižo.

Pagerbti Trispalvei ir kitoms Lietuvos vėliavoms specialią eisena Vilniaus gatvėmis organizavo Sąjūdis. Sąjūdžio būstinės darbuotoja Julija Šolomskienė "Tremtiniui" pasakojo, kad po priimtų Vėliavos įstatymo pataisų į Sąjūdžio būstinę su raginimais organizuoti protesto akcijas kreipėsi apie pusšimtis žmonių.

Šią patriotiškai nusiteikusių žmonių pagarbos valstybės vėliavai akciją sukėlė Seime neseniai priimtos įstatymo pataisos, kurios panaikino piliečių pareigą valstybės švenčių dienomis kelti ant pastatų valstybės vėliavą. Be Vyriausybės nurodymo to neprivalės daryti net valstybinės įstaigos. Išskyrus Vasario 16-ąją. Nors šias pataisas inicijavo liberalas Gintaras Steponavičius, manoma, kad šį projektą palaukusi kairioji dauguma tokiu būdu iš dalies susidorėjo su kita valstybingumo švente – Kovo 11-ąja.

Mažoji Lietuva primena apie save

Dėl užmaršties savo krašto istorijai susirūpino ir Mažosios Lietuvos reikalų taryba (MLRT), kuri kreipėsi į Seimą dėl to paties Atmintinų dienų įstatymo pakeitimo projekto. Jo teikėjas – modernusis krikščionis demokratas E.Vareikis iš projekto išmetė analogišką Vasario 16-osios aktui Tilžės akto minėjimo dieną. Ji vadinasi Mažosios Lietuvos diena (lapkričio 30 d.). 1918 m. lapkričio 30 d. Tilžės aktu buvo deklaruotas Mažosios Lietuvos noras susijungti su visa atgimstančia Lietuva.

Į projektą neįtraukta ir kita šiam kraštui svarbi data – spalio 16-oji: Mažosios Lietuvos gyventojų sovietinio genocido diena. Pagal MLRT duomenis, Karaliaučiaus krašte nuo 1944 m. spalio 16 d. iki 1947 m. apie 330 tūkst. civilių gyventojų buvo išžudyti, o 102 tūkst. 1947-1951 m. buvo ištremiti. Beveik pusė genocido aukų buvo lietuviai.

"Taip buvo išniekinta J.Bretkūno, K.Donelaičio ir Vydūno žemė. Labai dora, kad mūsų kalendoriuje yra Lietuvos žydų genocido diena (rugsėjo 23-oji), bet kodėl nuslepiamas etninėse žemėse vykęs Tilžės akto signatarų žemiečių genocidas? Karo ir komunizmo nusikaltimams neturi būti jokių užmaršumo terminų", - rašoma Mažosios Lietuvos reikalų tarybos pirmininko V.Šilo rašte.

Atrodo, kad Atmintinų dienų įstatymo pakeitimo projektas, liečiantis valstybei reikšmingus dalykus, vėl sukels nemenką jaudulį Seime ir didelį dešiniųjų nepasitenkinimą.

Lietuvos Sąjūdžio eisenos dalyvių

Pareiškimas

Vilnius,
2002 05 05

Visos save gerbiančios tautos gerbia ir valstybės vėliavą. Vėliavos keliamos, kai šalies piliečiai švenčia, džiaugiasi, taip pat per asmenines arba šeimos šventes.

Lietuvoje dažniau kelti Trispalvę turime dar ir todėl, kad ji taip ilgai buvo draudžiama ir persekiojama. Tegul vėliavos primena, kad vėl turime nepriklausomą valstybę, tegul piliečiai kelia ją per šventes nelaukdami Vyriausybės nutarimų.

Motinos diena - puiki proga plevėsuoti Trispalvėms mūsų visų motinų ir Motinos Lietuvos garbei.

Eisenos dalyvių vardu

Lietuvos Sąjūdžio tarybos pirmininkas R.KUPČINSKAS, Seimo narys LPKTS pirmininkas P. JAKUČIONIS

■ Prancūzijos demokratija gali džiūgauti. Jos gėda – ekstremistas Žanas Mari Le Penas buvo tiesiog nušluotas antrajame rinkimų ture. Dabartinis Prancūzijos prezidentas Žakas Širakas perrinktas dar vienai kadencijai triuškinančia persvara – 82 proc. prieš 18 proc., kuriuos gavo jo oponentas Žanas Mari Le Penas. Bendras demokratijos priešas ir baimė prieš rasistines ir ksenofobines idėjas propaguojantį Ž.M. Le Peną kuriam laikui suvienijo kairiųjų ir dešiniųjų pažiūrų rinkėjus. Tačiau Žakas Širakas neturėtų pernelyg džiūgauti savo pergale, nes rinkėjai praktiškai neturėjo pasirinkimo. Kairieji parėmė Ž.Širaką šūkiu "Geriau sukčius nei fašistas" su nuoroda, kad dabartinis prezidentas priimamas kaip mažesnė iš dviejų galimų blogybių (Žakas Širakas įsipainiojęs į korupcijos skandalus). Kairieji žada atsigriebti po 1,5 mėnesio, kai vyks rinkimai į parlamentą. Čia derėtų atkreipti dėmesį ir į Ž.M. Le Peną rinkėjus. Nepaisant tos isteriškos antilepeniškos kampanijos, kurią vykdė praktiškai visa dešiniųjų ir kairiųjų pažiūrų žiniasklaida, už Žano Mari Le Peną idėjas balsavo beveik kas penktas prancūzas, o tai 5,5 mln. rinkėjų armija. Galima neabejoti, jog per ateinančius rinkimus į parlamentą Žano Mari Le Peną šalininkai pateiks dar ne vieną staigmeną.

■ Šiomet kairiųjų atgaivinta Gegužės 1-oji vieniems asocijuojasi su sovietų okupacija, o kitiems – tai dirbančiųjų solidarumo šventė. Profsąjungų pakviesti, šalies dirbantieji ir bedarbiai didžiuosiuose miestuose surengė mitingus bei eitynes. Demonstrantai nešė raudonus, žalius, juodus transparentus su reikalavimais "Darbo, duonos, teisingumo". Pažymėtina, jog šie reikalavimai kaip tik ir buvo skirti valdančiajai koalicijai, kuri dedasi darbo žmonių gynėja. Vien tuščių dosniai dalijamų pažadų jau nebeužtenka. Kas nusipelnė gyventi geriau, jau seniai atsitvėrė tvora nuo tų, kurie irgi norėtų gyventi geriau. Bet kuri valdžia suseraga kurtumo sindromu, jei jos nuolankiai prašoma atsiklaupus. Profsąjungos vienija žmones ir vienijasi pačios, nes pradeda suprasti, jog jėga – vienybėje ir už savo gyvenimą reikia kovoti.

■ Lietuva baigė savo pirmininkavimą Europos Tarybai (ET). Ji apvainikavo pasirašytas tarptautinis dokumentas, užkirsiantis kelią mirties baudmės vykdymui net karo ar didelių neramumų metu. Vilniuje vykusiame ET forume šis dokumentas pasirašė 36 iš 44 šiai organizacijai priklausančių valstybių. Ši dokumentą dar reikės ratifikuoti ir jis įsigalios praėjus trims mėnesiams po to, kai jį ratifikuos dešimt Europos Tarybos šalių. Vilniuje pasirašytas protokolai vertinamas kaip lemtingas žingsnis mirties baudmės panaikinimo link visame pasaulyje. Todėl politikams, agituojantiems už mirties baudmės sugrąžinimą, vertėtų susimąstyti, ar tokia savo veikla jie nekenkia Lietuvos eurointegracijos procesams.

■ Trišalės derybos tarp Vyriausybės bei JAV koncerno "Williams International" ir Rusijos koncerno "Jukos" dėl "Williams" ir "Jukos" sutarčių bendradarbiaujant "Mažeikių naftoje" pereina į baigiamąją fazę. JAV ir Rusijos investuotojai išreiškė viltį, kad sandorį galės baigti iki birželio 1-osios. Vyriausybės atstovai pripažįsta, kad Ūkio ministerijai ir Vyriausybei pateiktos sutartys didžiąja dalimi yra tvarkingos, o pateikti projektai geresni nei tikėtasi. Kuo labiau artėja sandorio tarp "Williams" ir "Jukos" data, tuo įnirtingiau Seimo narys R.Paksas puola amerikiečius, valdančius "Mažeikių naftą".

■ Buvęs premjeras R.Paksas imasi advokatauti JAV energetikos kompanijai "El Paso" ir jos partnerės "Access Industries" pasiūlymui dėl "Mažeikių naftos". "El Paso" norėtų pirkti iš "Williams International" visas "Mažeikių naftos" teises ir įsigyti 35 proc. "Mažeikių naftos" akcijų, tačiau nepretenduoja į operatyvinį valdymą. Reikėtų atkreipti dėmesį, kad "El Paso" partnerė "Access Industries" yra viena iš Rusijos naftos kompanijos TNK, turinčios interesų "Mažeikių naftoje", akcininkė. Todėl šis pasiūlymas gali būti tik eilinis bandymas užvilinti laiką, kaip tai nutiko kitos Rusijos naftos kompanijos – "LUK'oil" atveju.

Juozas KUNDROTAS

Pratęskite "Tremtinio" prenumeratą

Užsiprenumeruokite "Tremtinį" ilgesniam laikui! "Tremtinys" išeina kartą per savaitę; prenumeratos kaina su pašto paslaugomis: 1 mėn. - 4 Lt, 3 mėn. - 12 Lt, 6 mėn. - 24 Lt.

Indeksas - 0117.

Netikite be savo laikraščio!

Žinios iš Seimo

(atkelta iš 1 psl.)

“Galima siūlyti nukentėjusio asmens valstybinę pensiją sribui, kuris išdaužė dantis tardomajam. Galbūt tas sribas krumplius nusidaužė ir jam skaudėjo. Taigi abudu yra nukentėję: vienas prarado dantis, o kitam krumplius skaudėjo. Yra tam tikra logika, – ironizavo Seimo narys. – Bet, atleiskite, kaip nukentėjo CK sekretorius? Galbūt kas nors patvirtins, kad kas nors Sovietų sąjungoje ir okupuotoje Lietuvoje vyko be Centro komiteto pritrimo? Galbūt pasakysite, kad apie Rainius nieko nežinojo Centro komitetas? Galbūt 1941 m., 1948 m., 1949 m., 1951 m. masiniai trėmimai ir dešimt dar kitų trėmimų vyko be CK žinios, gal sugalvojo sribai arba valsčiaus Vykdomasis komitetas ištremti žmones?” – dar daug bausių komunistų represijų vardijo A.N.Stasiškis ir pabrėžė, kad nukentėjusio asmens valstybinę pensiją duoti žmogui, kuris suplanavo ir sunaikino tūkstančius savo tėvynainių, yra juokinga.

Po to, kai emocionaliai kalbėjęs Seimo narys kreipėsi į salėje sėdinčius politikus ir paklausė, ar šiandien genetiniai ir ideologiniai Komunistų partijos įpėdiniai laikosi tos pačios nuostatos – sunaikinti nepriklausomą Lietuvos valstybę ir ją inkorporuoti į svetimos valstybės sudėtį, posėdžiaujantis Seimo pirmininkas A.Paulauskas neištvėrė ir paragino baigti kalbą.

Kolaboravimas svarbiau už Lietuvos laisvės kovas?

Kitas Seimo narys P.Jakučionis pritarė visiems A.N.Stasiškio žodžiams. Jis pridūrė, kad šis įstatymo projektas ydingas ir nereikalingas, nes kol kas įstatymas galioja. Tiesa, 1999 m. jis buvo apskūstas Konstituciniam Teismui, tačiau jokių asmenų pažeidimų įstatyme nerasta. “Nukentėjusių pensijos skiriamos nukentėjusiems nuo okupacijų, nuo teroro, nuo represijų, o ne okupantų valdžios ar jos represinėse struktūrose tarnavusiems asmenims. Represinių struktūrų techniniuose padaliniuose dirbusiems išimtis yra Vyriausybės patvirtintuose pareigybių sąrašuose ir jų teisės yra apgintos”, – argumentavo P.Jakučionis. Jis, kaip ir kolega konservatorius, negalėjo suprasti ketinimo valstybines pensijas mokė-

ti komunistams.

“KPSS vadovavo visoms buvusios SSSR ir jos okupuotų šalių gyvenimo sritims, tarp jų, žinoma, ir represinėms struktūroms. Dar daugiau, kompartija buvo represijų ir tautų genocido sumanytoja ir organizatorė. Partiniai biurai priėmė sprendimus dėl trėmimų, tvirtino represuojamų asmenų sąrašus. Dėl to kompartija, kaip nusikalstama organizacija, Lietuvoje jau 1990 metais buvo uždrausta. Nesuprantama, kodėl partinių organizacijų vadovams, pirmiausia – pokario partinių organizacijų vadovams, norima mokėti nukentėjusių asmenų pensijas?” – sakė P.Jakučionis.

Jis taip pat pažymėjo, kad priėmus šį įstatymą kompartijos darbuotojai būtų reabilituojami urmu: “Laisvės kovų dalyviai, buvę politiniai kaliniai ir tremtiniai prieš suteikiant statusą praėjo žeminančias patikrinimo procedūras. Buvo kruopščiai tikrinama KGB archyvų medžiaga, apklausiami liudininkai, o dabar kompartijos vadovaujantys darbuotojai, priėmus šį įstatymą, bus reabilituoti urmu, net nepasvarsčius ir nepavarčius KGB archyvų bylų apie galimus jų “nuopelnus”.

Čia matoma ryški antiveritybinė preferencija. Seimas dabar turės apsispręsti, ką laikyti puoselėtina tautos vertybe. Tautos laisvės ir valstybės nepriklausomybės gynimą, kolaboravimą su okupantais ar net tiesioginę kovą prieš savo tautos idealus? Į šį klausimą Seimo nariai atsakys balsuodami dėl šio įstatymo. Pretendentams gauti nukentėjusių pensijas pagal šį įstatymą bent jau reikėtų pasitikrinti represuotų ir nukentėjusių asmenų teisių reikalų komisijoje. Gal ir jiems turėtų galioti visiems pretendentams į šias pensijas viena bendra tvarka. Ir dar vienas pastebėjimas. Pagalvokime, kas vertė demobilizuotus po karo Raudonosios armijos karius, antihitlerinės koalicijos dalyvius imtis vadovauti kompartijos organizacijoms arba stoti tarnybon į represines struktūras. Jiems tada buvo atviri keliai į mokslą arba gauti darbą pagal savo sugebėjimus. Daugelis, žinoma, taip ir pasielgė. Tačiau buvo žmonių, kurie savo noru be prievartos pasirinko darbą organizacijose, kurios nusikalto Lietuvos žmonėms. Štai dėl tų žmonių ir yra šis įstatymo projektas. Visuotinai yra priimta, kad jeigu tautos

didvyris pasuka nusikalstamu keliu, iš jo atimami ir ordinai, ir privilegijos. Šis atvejis yra kaip tik toks. Siūlau šį įstatymo projektą atmesti”, – sakė P.Jakučionis.

Priminė “Sodros” problemas

Šiems dviems buvusiems politiniams kaliniams oponentų beveik neatsirado. Tiesa, socialdemokratė S.Burbinė mėgino pateisinti įstatymą teikdama, kad kalbama apie Antrojo pasaulinio karo dalyvių, kovojusių antihitlerinės koalicijos pusėje, pensijas, kurias jie prarado po to, kai Seime buvo priimti kai kurie teisiniai aktai. Pasak jos, visi Antrojo pasaulinio karo dalyviai buvo patikrinti Nepriklausomos Lietuvos krašto apsaugos ministerijoje. Bet liberalas A.Melianas iš karto apkaltino kolegę sakant netiesą. Jis siūlė nebalasuoti už šį įstatymo projektą ne tik dėl jo amoralumo, bet ir todėl, kad kairiųjų Vyriausybė siūlė valstybines pensijas mažinti. “Siūlau laikytis savo pažadų, nedidinti valstybines pensijas, o geriau stengtis išspręsti “Sodros” problemas”, – sakė A.Melianas.

Kiekvienam kairiųjų rinkėjui – po valstybinę pensiją

Konservatorius V.Landsbergis priminė kitą kairiųjų stovykloje kaip tik tądien žiniasklaidoje paviešintą skandalą skiriant valstybines pensijas. “Lietuvos ryto” vedamajame straipsnyje buvo išvardyti sovietinės nomenklatūros veikėjai, buvę dabartinio premjero bendražygiai, kuriems slaptai skirtos 2-ojo laipsnio valstybinės pensijos, nepaisant to, kad Nepriklausomai Lietuvai jie niekuo nenusipelnė. Tiesiog atsidūrę valdžioje kairieji be jokių skrupulų “saviškiams” pilnomis rieškutėmis žeria dovanas. Tiesa, ne iš savo, o iš mūsų visų kišenių. Tai kodėl nepamaloninus ir visokių buvusių enkavėdistų ar komunistėlių, juk jie per rinkimus tikrai savo balsus atiduos.

Tarp minimų apdovanotųjų valstybės pensijomis yra ir toks Kazanavičius. V.Landsbergis prisiminė, kad kovo 12-ąją buvo ketvertas, signalizavusių į Maskvą, esą jie yra pasirengę nuversti nepriklausomiečių valdžią. Tarp jų buvo ir V.Kazanavičius. Tad V.Landsbergis norėjo sužinoti, ar apdovanotasis Kazanavičius nėra tas pats veikėjas. Nors tai jau nieko nenustebintų. Jei valstybinės pensijos gali būti duodamos enkavėdistams...

Įvykiai, komentarai

Užsimanė apsaugos

Oligarchas Seimo Ekonomikos komiteto pirmininkas V.Uspaskichas, anot apžvalgininkų, koja atidarinėjantis premjero ir Seimo pirmininko kabinetų duris, pareikalavo, kad jam ir net jo šeimai bei turui būtų paskirta valstybinė apsauga. Visai nesvarbu, kad milijonierių jau saugo privačios firmos žaliūnai, nė per žingsnį nesitraukdami nuo savo patrono. V.Uspaskichas reikalaujamas valstybės apsaugos teigia, kad jaučiasi nesaugus, nes jau keli mėnesiai prieš jį esą vykdoma “nežabota šmeižto kampanija”. Tarp tų “šmeižikų” V.Uspaskichas paminėjo kolegas Seimo narius A.Salamakiną ir R.Matu-

levičių, kurie, pasirodo, ne tik šmeižia, bet ir nuolat kursto naujas šmeižikiškas akcijas...

Sunku pasakyti, ar vidaus reikalų ministras J.Bernatoniš skirs valstybės apsaugą oligarchui. Bet tikriausiai patenkins “nuskriaustojo” prašymą. Juk visi puikiai žino, kieno kišenėje sėdi vadinamieji socialdemokratė ir paulauskininkai. Tik nesuprantama, kodėl A.Brazauskas ir A.Paulausko partiečiai vis dar tebevaidina esantys skirtingose partijose. Juk net labiausiai politiškai neišprususiam piliečiui aišku, jog A.Paulausko partija ir buvo specialiai suburta kaip eilinis komunistų partijos padalinys.

Kur slepiasi “teroristas Nr.1”

Iki šiol, nepaisant milžiniškų pastangų, nepavyksta surasti visame pasaulyje labiausiai ieškomo teroristo Osamos bin Laden. Paskutiniaisiais pranešimais, Osama bin Ladenas, pakeitęs savo išvaizdą, slapstosi Pakistano teritorijoje, netoli Afganistano sienos. Tuo tarpu oficialūs Vašingtono pareigūnai pripažįsta nežinantys, kur slapstosi Osama bin Ladenas.

Šiomis dienomis Rusijos spauda pranešė, kad šis teroristas mokėsi Maskvos valstybiniame universitete 1969-1974 metais. Šią sensacingą naujieną paskelbė Maskvos

universiteto rektorius profesorius Jakovas Voskoboinikovas. Pasirodo, O. bin Ladenas mokėsi Chemijos fakultete ir gavo diplomą su pagyrimu. Teigiama, jog iki šiol universiteto dėstytojai atsiliepia apie O. bin Ladeną kaip apie pavyzdinę ir ypač gabų studentą. Maskviškiai profesoriai teigia netikintys, kad jų auklėtinis galėtų organizuoti tokį žiaurų teroro aktą Amerikoje. Rusijos laikraštis “Ekspres Novosti” teigia, jog Osama bin Ladenas 1999 m. gegužės 15 d. lankėsi Maskvos universitete savo bendrakursių susitikime minint Chemiko dieną.

Nutrauktas vizitas

Izraelio premjeras A.Šaronas viešėdamas Jungtinėse Valstijose įteikė prezidentui Dž.Buši 100 puslapių dokumentą, liudijantį, kad palestiniečių lyderis Jasyras Arafatas tiesiogiai organizavo ir rėmė teroro aktus Izraelyje. Pasak Izraelio premjero, yra neginčijamų įrodymų, kad pats J.Arafatas bei jo aplinka yra tiesiogiai atsakingi už palestiniečių savižudžių teroristų vykdomas Izraelio piliečių žudynes. JAV prezidentui buvo gana nemalonu išgirsti kaltinimus, kad palestiniečių savivaldai skirtomis lėšomis, kurias teikia Europos Sąjunga ir JAV, mokami atlyginimai teroristų vadeivoms ir “labiausiai nusipelnusiems” teroristams.

A.Šarono vizitas buvo siejamas su birželio mėnesį numatoma tarptautine konferencija Artimųjų Rytų taikos klausimais. Vašingtono pareigūnai teigia, jog dėl taikos konferencijos jau preliminariai susitarta su Jungtinėmis Tautomis, Europos Sąjunga

ir Rusija. Į konferenciją ketinama pakviesti ir kelias arabų valstybes. Tarp jų ir Saudo Arabiją. Su tuo vargu ar sutiks Izraelis, nes, anot premjero A.Šarono, pagrindinis palestiniečių teroristų finansinis rėmėjas ir yra Saudo Arabija.

Tačiau paskutinis įvykis tikriausiai gali sužlugdyti taikos konferenciją. Mat A.Šaronui būnant Vašingtone savižudis teroristas susprogdino bombą netoli Tel Avivo esančio miestelio biliardinėje. Žuvo mažiausiai 17 žmonių, daugiau kaip 50 sužeista. Izraelio premjeras bemat nutraukė savo vizitą ir išvyko namo. Tuo tarpu JAV prezidentas Džordžas Bušas sakė siunčias į Artimuosius Rytus Centrinės žvalgybos valdybos vadovą, kuris turėtų padėti J.Arafatui sutramdyti teroristus. Kai kurie politikai apžvalgininkai tai vertina kaip fantaziją, nes teroristai, ypač iš “Hamas” organizacijos, visiškai neklauso J.Arafato.

Jonas BALNIKAS

Partizanai nusiteikę darbingai ir kovingai

(atkelta iš 1 psl.)

Jis apžvelgė LLKS struktūrą ir veiklą pažymėdamas, jog Sąjūdis vienija 428 kario savanorio statusą ir 170 laisvės kovos dalyvio statusą turinčių narių, padėjo veikliams apygardų vadovams, kurių rūpesčiu pastatyta 118 paminklų žuvusiems, atsiskaitė už paramos fondo darbą. Pirmininkas pabrėžė, jog Lietuvos partizanų globos fondas, įsteigtas išėivijos lietuvių dėka, paramą suteikė 323 nariams. Fonde buvo 119 tūkst. litų. Taip pat paremtas moksleivių rašinių konkursas, tremties ir laisvės kovų aukų įamžinimo paminklas bei "XXI amžiaus" laikraštis. Už tiesos žodį, išspausdintą "Lietuvos aide", padėjo mons. A. Svarinskui. Pirmininkas kreipėsi į susirinkusius ragindamas ypač aktyviai rengtis rinkimams, pasinaudoti proga išrinkti tinkamus žmones. Kovos draugai pasveikino Joną Čeponą, švenčiantį 77 metų sukaktį.

Lietuvos kariuomenės vadas brg. gen. Jonas Kronkaitis pažymėjo, jog čia, Ramovėje, susirinko Lietuvos elitas. "Nėra didesnės garbės, kaip turėti partizano vardą", – sakė kariuomenės vadas. Jis akcentavo, jog šiandien pagrindinis uždavinys yra sukurti profesionalią, gerai aprūpintą valstybės kariuomenę, sugebančią apginti savo kraštą. Turime išlaikyti tą tempą stojant į NATO, kuri užtikrins tvirtą apsaugą vaikams ir vaikiaičiams.

Kauno karininkų ramovės virši-

ninkas Gediminas Reutas perskaitė Lietuvos prezidento dekretą dėl apdovanojimų Lietuvos kariuomenės kūrėjo savanorio medaliu, kuriuo apdovanoti: Stasys Bakutis, Kazys Muka, Antanas Staškevičius, Klemensas Straigys. Apdovanojimus įteikė Lietuvos kariuomenės vadas gen. mjr. Jonas Kronkaitis.

Suvažiavime kalbėjo garbingi svečiai: mons. A. Svarinskas, Seimo nariai P. Jakučionis ir A. Stasiškis, Lietuvos kariuomenės Rytų apygardos vadas plk. Algirdas Pocius, plk. lt. A. Plieskis, publicistas V. Bražėnas, LGGRTC gen. direktorė D. Kuodytė ir kiti. Jie dėkojo partizanams už jų didelį įnašą įtvirtinant Lietuvos nepriklausomybę ir ragino dar atkakliau ją ginti šiandien.

Buvo prisimintos ir pagerbtos partizanų motinos, dvasios stiprybės palinkėta visoms Lietuvos motinoms Motinos dienos proga.

Suvažiavime išklausa Etikos ir Revizijos komitetų ataskaita, išrinkta nauja taryba, vienbalsiai tarybos pirmininku vėl išrinktas Jonas Čeponis. Po diskusijų ir pasisakymų suvažiavimas priėmė rezoliucijas.

Suvažiavime koncertavo Prisikėlimo apygardos ansamblis "Vidurnakty nežuvę".

Nors kasmet retėja LLKS narių gretos, silpsta sveikata, partizanai nusiteikę darbingai ir kovingai, jie neketina nusišalinti nuo dalyvavimo politikoje bei visuomeniniame gyvenime.

Gyvas deglas prie Nemuno

Vyresniosios kartos kauniečiai prisimena 1972-ųjų gegužės 14 dieną, kai Muzikinio teatro sodelyje vidurdienį užsiplieskė ugnies stulpas. Tai - Romo Kalantos iššūkis tuometinei santvarkai, jo politinių pažiūrų išraiška. Kaune, Kryžių kalnelyje, atsirado dar vienas kryžius. Jis skirtas Romo Kalantos atminimui. Šiame minėsime šio tragiško įvykio 30-ąsias metines.

Ar daug Lietuvos mokyklų prisimins šią datą?

Mūsų, rokiškėnų, kraštas buvo vadinamas revoliucionierių kraštu. Tačiau tie revoliucionieriai buvo garbinami sovietmečiu (prisiminkime kalvį Ignotą). Kamajų Antano Strazdo mokyklos istorijos mokytojos Paber-

žienės iniciatyva buvo surengta istorijos pamoka, kurioje prisiminta rezistencinė kova Lietuvoje, paminėtas ir R. Kalantos susideginimo faktas. O aš mokiniams papasakojau apie 8-ojo dešimtmečio įvykius Lietuvoje, pademonstravau vaizdinę medžiagą - laikraščių iškarpa iš to meto užsienio lietuvių spaudos, nuotraukas ir tendencingus straipsnius, išspausdintus sovietiniuose laikraščiuose bei žurnaluose.

Pokalbis buvo surengtas ir Obelių bibliotekoje. Jį surengė bibliotekininė Deksnienė, buvo pakviesti Obelių mokytojas A. Žilinskas bei Rezistencijos ir tremties muziejaus vedėjas A. Dručkus.

Feliksas MAŽEIKIS

Skelbimai

Gegužės 18 d. 14 val. Panevėžio raj., Berčiūnuose, įvyks Krasnojarsko, Partizansko, Minos, Dizos, Talovkos, Ivanovkos, Chabaidako, Kuturčino, Kuojos rajonų tremtinių susitikimas. Maloniai kviečiame dalyvauti.

Organizatoriai

Gegužės 25 d. 11 val. Kauno karininkų ramovėje įvyks Norilsko Vyčių tradicinis suvažiavimas.

Kviečiame dalyvauti visus norilskiečius.

Suvažiavimo rengėjai

Brangi atgimusio lietuviško žodžio kaina

(atkelta iš 1 psl.)

Jo tikslas – tautinės sąmonės žadinimas", - rašė "Taurostos" klubo pirmininkas Vygaudas Juknelis.

Vidmantas Jankauskas tame pačiame numeryje paminėjo faktą, "neturintį precedento Tarybų Sąjungos istorijoje", Karabacho srities "išstojimą iš vienos respublikos ir susijungimą su kita". "Sena Užkaukazės tauta, kaip ir mes, patikėjo persitvarkymo idėjomis ir ėmėsi įgyvendinti tai, kas jai svarbiausia. O svarbiausia armėnams - tautos susijungimas."

Kitas jonavietis Alvydas Juravičius pateikė žinių iš spalio 8-9 dienomis vykusio Rygoje Latvijos Tautos Fronto kongreso: "Latvių judėjimui bene didžiausią impulsą davė migracijos problemos, „atvedusios prie to, kad ši baltų gentis artimiausiu metu gali likti mažuma gimtojoje žemėje. (...) Pabrėžtas noras kurti ne socialistinę, o nepriklausomą socialistinę valstybę." Autorius konstatuoja, kad kongresas baigėsi sėkmingai ir "dabar latvių tautos laukia be galo sunkus ir ilgas darbas už teisinę valstybę, naują jos žmogų".

Atgimimo metais labai populiarus leidinys "Sąjūdžio žinios" gimė viena diena vėliau už "Taurostą". Jis buvo paskirtas Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio steigiamajam suvažiavimui. "Mus nori įtikinti, kad lietuvių tauta pati atsisakė suverenumo ir paprašė Staliną ir Molotovą prieglobsčio. Tai netiesa. Nepriklausomybė yra didžiausia vertybė ir 5 tūkstantmečių žmonijos istorija nežino tokio atvejo, kad tauta pati atsisakytų valstybingumo", - skelbė svarbiausias straipsnis. Kitame straipsnyje buvo rašoma apie destruktivius politinius ir socialinius pokyčius ir tautos patirtus "milžiniškus fizinius nuostolius". Netektys ir nuostoliai "nepalaužė lietuvių tautos – vienintelės tikros krašto likimo šeiminkės. Rusenanti humanitarinė kūryba, griežtai slopinamos, bet vis dėlto gyvos religinio gyvenimo formos, bundantis techninis mąstymas – visa tai buvo tautos sveikos nuovokos ir dorovinės gyvybės apraiškos šeštojo dešimtmečio viduryje." Šio spaudos leidinio redaktoriui tuomet buvo filosofas Arvydas Juozaitis.

Verčiant šių jau relikvijomis tapusių Atgimimo liudytojų lapus lengva įsitikinti, kad visos trys Baltijos tautos siekė to paties ir pačio svarbiausio tikslo – atkurti okupanto sutryptą Nepriklausomybę.

Tada Jonavą pasiekdavo daug įvairių savilaidos leidinių. Visi jie švietė Atgimimo dvasia. Vienas iš jų buvo Lietuvos krikščionių sąjungos leidinys "Tikėjimo žodis", skleidęs ilgai slopintas tikėjimo tiesas. Respublikinio klubo "Tremtinys" taryba leido Kaune to paties pavadinimo laikraštį. "Ne keršto ar asmeninės naudos ieškome, o Tiesos ir Isto-

rijos Teismo šaukiamės", rašė Audrius Butkevičius pirmajame "Tremtinio" numeryje, išvydusiame šviesą 1988 m. spalį.

Simboliškai reikšmingas buvo prieš šimtą metų pradėto leisti "Varpo" atgaivinimas. "Kova už laisvę pažadina visas jėgas priešintis - egzistavimą, prigimtas žmogaus teises, laisvę ir progresą slopinančioms jėgoms. Tai dėsninga ir nenuostabu, kad daug amžių veda pasipriešinimo kovą už savo gyvavimą. Lietuvos laisvę ginantieji tą dėsnių laiko kaip didingą Dievo ir gamtos dovaną žmonėms ir tas skamba net maldos žodžiuose: "Dieve, Tu leidai tautas ir įkvėpei joms laisvės troškimą..." – tai ištraukėlė iš straipsnio "Vardan dr. Vinco Kudirkos" ("Varpas", Nr. 8, 1988 12 08).

Atgimimo pradžioje šie kuklūs savilaidos laikraščiai žadino pilietinę sąmonę ir atliko milžinišką darbą taisydami kelią Nepriklausomybės atkūrimui. Dalis iš jų virto periodikos leidiniais, dauguma palengva užgeso. Po 1990 metų Kovo 11-osios Akto prasidėjo sudėtingas ir permainingas, tačiau kryptingas valstybės atkūrimo ir demokratijos stiprinimo darbas, kuriame lengvų pergalių nebuvo ir nėra.

Žiniasklaida tokia pati visuomenės dalis, kaip ir mes visi, negaluoja tomis pačiomis bėdomis, bet turi ir savų, specifinių. Prasikiša noras užsilikti ketvirtosios valdžios, lyg ir teisėjo, togą, bet be atsakomybės už savo veiklą. Bet nėra ir būti negali demokratijos principus gerbiančioje visuomenėje kokios nors valdžios be atsakomybės. Tai to paties reiškinio dvi neatsiejamos pusės. "Žiniasklaidą reikia gerbti. (...) Ji privalo turėti savyje etinį, dorovinį potencialą, pozityvią siekiamybę ne vien daužyti ir demaskuoti, bet kartu su visuomene, su giliausiai mąstančiais mūsų protais ieškoti būdų, kad valstybė stiprėtų", - rašo Žurnalistų ir leidėjų etikos inspektorius R. Gudaitis. Labiausiai nukenčia žiniasklaidos prestižas dėl to, kad nesilaikoma esminės svarbos savireguliacijos principo, kuriuo grindžiami visuomenės informavimo priemonių savininkų, žurnalistų ir visuomenės santykiai. Tai būdinga toli gražu ne visiems laikraščiams. "Tremtinys" turi aišką kryptį ir savotišką privilegiją sakyti tiesą, kuri kai kam yra nemaloni, kurios jie girdėti nenorėtų. Ši privilegija įgyta labai brangia kaina - pasipriešinimo kovose, konclageriuose, tremtyje.

Galimybė gauti ir skleisti objektyvią informaciją – tai viena iš pagrindinių žmogaus teisių. Spaudos atgavimo, kalbos ir knygos dienos proga sveikinu laikraščio redakcijos darbuotojus, linkėdamas geros profesinės kloties.

Edmundas SIMANAITIS

Kviečia Utena

Tautos žadintojo daina

Ne vieno iš Sibiro grįžusio lietuvio dainų sąsiuvinėliuose tarp tremtinių dainų būtinai būdavo įrašyta garsioji daina "Leiskit į tėvynę". Dar nuo Pirmojo pasaulinio karo laikų dainuojama daina virkdė palikusius tėvynę jaunos ir senus. Tik nedaugelis žinojo, kad tai kunigo Juozo Šnapščio-Margalio iš lenkų kalbos versta daina. Kadangi kunigas poetas caro laikais buvo svaidomas iš vienos užkampio parapijos į kitą, jo sielą ši daina gaudino. 1907 m. išleistoje didelėje 170 puslapių savo kūrybos rinktinėje "Volungė ir vieversėlis" ši daina pažymėta: Alšvagen, 1903.

Taigi ji buvo sukurta ar išversta dar prieš jam atsieliant dirbti į Utenos kraštą – Tauragnus. Kunigas Mykolas Vaitkus nurodo kiek kitaip - neva ši daina, dar vadinama "Gimtinės pamirėjimas", esanti lenkiškos dainos laisvas vertimas, per keliasdešimt minučių padarytas Veiviržėnuose kunigams ją dainuojant lenkiškai.

Margalis buvo Lietuvos patriotas, todėl jam nepatiko,

Poetas kun. Juozas Šnapštys-Margalis

kad kunigai šią dainą dainuoja ne lietuviškai. Dainą jis išvertė per keliasdešimt minučių užsidaręs mažame klebonijos kambarėlyje. Kunigas J.Šnapštys slapyvardžiu Margalis pasirašinėjo todėl, kad buvo kilęs nuo Šeduvos iš

Margių kaimo. Čia gimė 1877 m. kovo 17 d.

Ežeringąjį Utenos kraštą Margalis pasirinko, nes buvo poetiškos sielos žmogus. Antrą kartą jis atvyko į Sudeikius 1920 metais, deja, jau ligotas, o 1921 m. pavasarį mirė. Į šventorių laidoti jį nešė Lietuvos kariai, atsitiktinai tą dieną čia atvykę. Šiame krašte jis buvo visų gerbiamas ir mylimas. Gydė ne tik parapijiečių sielas, bet ir ligonius. Margalis rūpinosi savo tautiečių švietimu, kovojo su smuklininkais, priešinosi cariniams engėjams. Gyvendamas Tauragnuose ugdė patriotizmą, skatino saviveiklą, rašė sakmes, pasakėčias, kuriose pliekė žmonių ydas, ne-sveikus papročius. Jis sakė: "Dainuoju aš tankiai su pažeista krūtine". Jo dainos ritmingos, lyriškos. Jo eilių rin-

kinėlis "Volungė" pasirodė 1900 m. ir buvo išleistas dar du kartus. Jo kūrybos motto: *Skriskite mintys, krauju parašytos, Kursčiusios, žeidusios mano krūtinę, Slėptos širdyje, vergovėj laikytos! Skriskit, gal jus pasisavins tėvynė!*

Graži, jautri "Daina iš tėvynės važiuojant" parašyta 1898 metais. Jam buvo artima Krylovo, Puškino, Kondratovičiaus kūryba. Skaitė vokiečių, rusų, lenkų ir net suomių autorius. Mėgo, kaip ir Maiornis, rašyti eiles Lietuvos istorine tematika. Yra sukurta linksimų, humoristinių eilių, kartais kiek romantiškų. Daug eilių parašyta kaimo tematika. Margalis rašė sonetus ir dainas, epigramas, humoreskas, dramų ir net beletristiką.

Kun. J.Šnapštys-Margalis išliks kaip vienas iš tautos žadintojų.

Antanas GASPRAITIS

Tremtinių dainų ir poezijos šventės "Leiskit į tėvynę" Programa

Birželio 7 d.

14 val. – chorų dalyvių atvykimas į Uteną.

15 val. – generalinė repeticija.

19 val. – poezijos vakaras Utenos kultūros rūmų kieme.

Birželio 8 d.

12 val. – iškilmingas šventinis priėmimas pas Utenos rajono merą.

13 val. – šventinės eisenos pradžia.

14 val. – šv. Mišios šventės vietoje.

15 val. – šventės pradžia.

17.30 val. – vakaronė.

Šventė vyks "Utenio" stadione.

Organizacinis komitetas

Aple skyrių veikla

Aptarė nuveiktus darbus

Balandžio pabaigoje įvyko LPKTS Vilkaviškio skyriaus ataskaitinis susirinkimas. Apie tai, kas nuveikta per dvejus metus, susirinkusius informavo skyriaus pirmininkas V.Piečiukaitis.

Artėjant prezidento bei savivaldybių rinkimams buvo užbėta apie tinkamą jiems išsirengimą ir aptarta LPKTS Vilkaviškio skyriaus taktika. Pasisakiusieji - LPKTS Mari-

jampolės apskrities koordinatorius V. Raibikis, Vilkaviškio skyriaus nariai – ragino aktyvinti veiklą, perspektyvius ir veiklius politinius kaulinius bei tremtinius siūlyti kandidatais į savivaldybės tarybą. Be to, kandidatais turėtų būti siūlomi ne tik miesto, bet ir atokesnių seniūnijų žmonės, kad jie galėtų atstovauti vietiniams gyventojams, sakė kalbėjusieji. Vilkaviškis

kaviškio miesto kapinėse yra simbolinis visų šio krašto tremtinių ir politinių kaulinių kapas. LPKTS Vilkaviškio sk. narių rūpesčiu jis šiuo metu rekonstruojamas. Savo aktyvia veikla vyresnės kartos žmonės į skyriaus veiklą stengiasi įtraukti jaunąją kartą.

Stanislovas PONIŠKAITIS

Vilkaviškis

Veiklos egzaminas

Miesto Aukštesniosios technikos mokyklos salėje balandžio 21 d. įvyko LPKTS Klaipėdos sk. ataskaitinė-rinkiminė konferencija. Joje dalyvavo Danės, Pajūrio, Marių, Baltijos poskyrių delegatai. Jie rinko LPKTS Klaipėdos skyriaus tarybą.

Konferencijoje dalyvavo LPKTS tarybos pirmininkė V.Briedienė, buvo pakviestas Tėvynės sąjungos (LK) Klaipėdos skyriaus koordinacinės tarybos pirmininkas R.Didžiokas.

Apie skyriaus veiklą per pastaruosius dvejus metus susirinkusius informavo LPKTS Klaipėdos sk. pirmininkas Z.Čerkauskas. "Mūsų darbo rezultatus parodys rinkimai", - sakė pirmininkas ir pasidžiaugė, kad, be kasdienių darbų, žmonės randa laiko dalyvauti renginiuose, noriai vyksta į šventes. Daug šiltų žodžių pirmininkas skyrė choro "Atminties gaida" dainininkams bei jo išradingajam vadovui V.Saikauskui.

Konferencijoje kalbėjo poskyrių pirmininkai - E.Bendikienė, J.Endziulaitis,

Z.Platakytė. Jie dalijosi veiklos patirtimi, kalbėjo apie darbo sėkmes ir nesėkmes, tarėsi, kaip įveikti kai kurių žmonių abejingumą, susigrąžinti bendravimo šilumą.

Politikos komisijos pirmininkas A.Šimulis kalbėjo apie rinkimų štabų sudarymą. Skyriaus finansinę padėtį aptarė revizijos komisijos pirmininkė J.Karalienė, Mandatų ir etikos komisijos veiklą - pirmininkas J.Vilniškis.

Tėvynės sąjungos (LK) koordinacinės tarybos pirmininkas R.Didžiokas pasidžiaugė gražia LPKTS Klaipėdos skyriaus narių bei jo atstovaujamos partijos draugyste ir informavo, kad pasirašyta bendradarbiavimo sutartis.

Apie artėjančius rinkimus LPKTS tarybos pirmininkė V.Briedienė sakė, jog nėra atsitiktinių dalykų. Labai svarbu, kad mūsų pasiūlyti žmonės būtų dori. Tai lems rezultatus...

Įvykusiame tarybos posėdyje LPKTS Klaipėdos skyriaus pirmininku vėl išrinktas Z.Čerkauskas.

Mūsų inf.

certe dalyvavo jaunimas ir vyresnės kartos atstovai

Nuotr. autoriaus

Jonas VENCKEVIČIUS

Vietoj recenzijos

Mūsų kovų istoriografija pasipildė keliomis vertingomis knygomis. Knygų "Ir kodėl gi?", "Aukštaitijos partizanų prisiminimų" III dalies autoriai A. Obelevičius ir R. Kaunietis, kapitalinio veikalo "Lietuvos karininkai 1918-1953" I tomo redakcinė komisija nusipelnė ne vieno mūsų pagarbos už pasiaukojamą triūsą, begalinę kantrybę. Jų ryžtas nušviesti skaudžiausius pastarojo penkiasdešimtmečio mūsų istorijos faktus ir pratęsti istorinių tyrimų bibliografiją, be abejo, turės išliekamąją vertę.

Atidesnis skaitytojas gali pastebėti netikslumų, kurių sunku išvengti tokios plačios apimties veikaluose. Kol sulauksime šių knygų antrojo leidimo, būtina juos ištaisyti ir papildyti žinomais faktais.

Antano Obelevičiaus-Tautgino "Ir kodėl gi?" (Vilnius, 2001) laisvės kovų prisiminimų antrasis klaidų atitaisymas ir papildymas.

Psl.: eil.	Išspausdinta	Turi būti
72: 3 iš apač.	Šalna, Serbentas, Bijūnas, Vilkas.	Šalna (jis taip pat Bijūnas?) Serbentas, Vilkas,
2 iš apač.	bei Švedrys. Šią	bei kpt. Švedrys (jis taip pat Bagdonas). Tai buvęs Lietuvos karininkas Algimantas Zaskevičius (1918-1974), kuris vadovavo šiai žudikų grupei. Šią
73: 1 iš virš.	Šalna užlipo	Šalna (Antanas Chainauskas) užlipo
13 iš apač.	Žuvo ne Pranas Ulozas, o Petras Vainius iš Kauno. Ulozo slapyvardis buvo Bevardis	Žuvo ir Petras Vainius-Sakalas iš Kauno, ir Pranas Ulozas, kurio slapyvardis buvo Bevardis.
11 iš apač.	vieta nenustatyta	vieta judviejų sutampa
2 iš apač.	1948	1948. Planą parengė plk. I.B. Počkaj ir MGB centro rezidentas Juozas Markulis-Erelis. Jį patvirtino gen. mjr. P. Kapralovas.
74: 16 iš apač.	priešinėsi. Tačiau	priešinėsi ir šešetas jų visiems matant "paspruko" miškan. Tačiau
10 iš apač.	šeimos narių. MGB	šeimos narių (atseit jie atsidūrė kalėjime). MGB
9 iš apač.	nužudytieji. Kam	nužudytieji (taigi vieni "banditai" ir jokių pašalinių!). Kam
8 iš apač.	spektaklį? Kodėl	spektaklį? (Matyt, svarbiau buvo išsaugoti siautejančių smogikų "alibi" ir toliau žudyti partizanus.) Kodėl
8 iš apač.	Grikšelių šeimą? Iš tikrųjų	Grikšelių šeimą? (Galbūt tikėtasi lengviau "pateisinti" vyresnybei, jei pagrindiniai įkalčiai nuslėpti!) Iš tikrųjų
6 iš apač.	žudymas.	žudymas panaikinus mirties bausmę.
4 iš apač.	1919	1920
75: 16 iš virš.	pasprukti, tačiau	pasprukti ir pasislėpti Naujasodžio k., tačiau
18 iš virš.	1947-ųjų pabaigoje	1947-ųjų pradžioje
11 iš apač.	1926	1927
9 iš apač.	Mokėsi Kauno aštuntoje gimnazijoje. Mirus	Mokėsi tryliktoje pr. mokykloje ir dailės mokykloje. Mirus
4 iš apač.	dovana.	dovana, dailiai piešė.
3 iš apač.	4. Jonas Buklys-Bevardis	4. Pranas Ulozas-Bevardis
76: 11 iš virš.	pavadootojas. Jo	pavadootojas, ilgametis Kauno centrinio pašto laiškanėšys. Jo
15 iš apač.	1899	1901
13 iš apač.	šeimininkė, jokiai organizacijai nepriklausė. Buvo	šeimininkė, priklausė Šaulių sąjungai. Buvo
12 iš apač.	gailestinga. Sužeistiems	gailestinga. Dirbo karo ligoninėje ir sužeistiems
9 iš apač.	Lankė Petrašiūnų gimnaziją. Laisvu	Lankė Palemono pr. mokyklą ir penktąją gimnaziją Kaune, o 1945 m. Petrašiūnų progimnazijoje baigė penkias klases. Laisvu
6 iš apač.	1863	1873
108: 3 iš apač.	sūnus Žutautas, rodos, Vytautas. Vaikų	sūnus Nerimantas Žutautas. Vaikų

Psl.: eil.	Išspausdinta	Turi būti
179: 15 iš virš.	16-osios	15-osios
13 iš apač.	Griežto asmenybė: tai buvęs Lietuvos karininkas Viktoras Pečiūra	Griežto asmenybė: tai buvęs Lietuvos karininkas Vytautas Pečiūra (1908-1986). Kairiųjų pažiūrų artilerijos leitenantas 1941 06 14 buvo suimtas Pabradės poligone drauge su kpt. B. Narvydu ir N. Vilnioje perkeltas į kitą vagoną. Į Bobynino stotį atvykusiame ešelone jo nebuvo. Dokumentai liudija, kad pirmą karo dieną evakuotas iš Vilniaus kalėjimo jis 1941 08 24 atsidūrė Gorkio kalėjime Nr. 1. Nenatūralios mirties nusipelnęs aukšto rango nomenklatūrininkas toliau taikingomis priemonėmis kėlė sovietinę "kultūrą"...
187: 3 iš apač.	1919	1920
190: 8 iš virš.	slapstyti. Tačiau	slapstyti Grikšelių vienkiemyje. Tačiau
10 iš virš.	mokinių MGB sudarė antitarybinę	mokinių "Smeršas" išaiškino antitarybinę
11 iš virš.	vadu paskyrė trylikametį Vytautą Mačiuską	vadu įtarė trylikametį Vytautą Mačiuką
16 iš virš.	salyno ir	salyno Estijoje ir
10 iš apač.	1926	1927
1 iš apač.	situacijos.	situacijos. Agento Bagdono (Algimanto Zaskevičiaus) 1948 09 24 raporte plk. Počkajui jis įvardytas kulkosvaidininku.
206: 13 iš virš.	kovinga prosenelių dvasia	kovinga protėvių dvasia
14 iš virš.	Jo proseneliui Vilniaus	Jo protėviui Vilniaus
18 iš virš.	prosenelis	senelis
12 iš apač.	iš trijų brolių	iš dviejų brolių
13 iš apač.	jaunas.	jaunas. Jo prosenelis 1863 metais rėmė Truskavos sukilėlius
207: 2 iš virš.	apsiginklavęs naujaisiu "Mosino"	apsiginklavęs dar tepaluotu "Mosino"
5 iš virš.	Jam	Jiems
10 iš virš.	ir tiltus per Nemuną ir Nerį	ir tiltą per Nerį.
11 iš virš.	11 valandą 28 minutes išgirdęs	10 valandą 28 minutes Lietuvos laiku išgirdęs
14-11 iš apač.	priešintis. Jaunimas sukūre "Jaunime, pirmyn" ir prisidėjo prie jau veikiančios organizacijos "Jaunime, budėk", įkurtos "Aušros" gimnazijoje. Turėdamas	priešintis. Turėdamas
7 iš apač.	veiklą. Į ją	veiklą. Įsijungė į Vytauto Mačiukos suburtą ginkluotą pasipriešinimo organizaciją "Jaunime, pirmyn!". Taip buvo pratęsta Gabrieliaus Žemkalnio, Valdo Adamkaus ir kitų "Aušros" gimnazijoje 1943 metais įkurtos grupės "Jaunime, budėk!" veikla. Į ją
208: 2 iš virš.	"Smerč"	"Smerš" (smertį špionam).
3 iš virš.	Palaiškę prie Garliavos tvarte,	Palaiškę būstinėje prie Vytauto parko vartų ir Garliavos klebono tvarte,
10 iš virš.	uostą. Po	uostą kartu su vokiečių karo belaisviais. Po
16 iš apač.	lagerio, grįžo	lagerio Estijoje, grįžo
12 iš apač.	Ambo	Anbo
239: 7 iš virš.	72: 2 iš apač.	75: 3 iš apač.

Be to vertėtų patikslinti pavardes: A. Grišeckinas ir P. Rimkevičius (73 psl.), V. Svilas (131 psl.).

(B.d.)

LGGRT centro Pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisija skelbia pretendentų rezistento vardui gauti sąrašą

Tęsinys

Genovaitė Gurkšnienė-Grauzinytė, rėmėja, Švenčionių apskr. Saldutiškio valsč. 1944-1949 m.

Viktoras Ivoška (po mirties), ryšininkas, Vilkijos apskr. Ariogalos valsč. Kęstučio apyg. Vaidoto būrys 1948-1952 m.

Antanas Juselis (po mirties), rėmėjas, Marijampolės apskr. ir valsč. 1945-1946 m.

Feliksas Kisminas (po mirties), sukilimo dalyvis, Mažeikiai 1941 06 22-28

Janina Kriauzienė-Vyšniauskaitė, ryšininkė, Panevėžio apskr. Kupiškio valsč. Algimanto apyg. Šarūno rinktinė 1944-1948 m.

Vladas Kunigonis (po mirties), partizanas, Alytaus apskr. ir valsč. Ūdros

būrys 1944-1946 m.

Antanas Kuprys, ryšininkas, Prienų apskr. Jiezno valsč. Dobilio būrys 1944-1954 m.

Antanas Mačiukas (po mirties), partizanas, Biržų apskr. Krinčino valsč. Aukštikalnio būrys 1944-1945 m.

Edvardas Miliukas (po mirties), partizanas, Ukmergės apskr. Taujėnų valsč. 1945-1948 m.

Aleksandras Nalivaika (po mirties), partizanas, Varėnos apskr. Rudnios valsč. Merkio būrys 1946-1947 m.

Antanas Paulauskas (po mirties), partizanas, Anykščių apskr. ir valsč. Sakalų būrys 1945-1946 m.

Juozas Paulauskas (po mirties), partizanas, Anykščių apskr. ir valsč. 1944-1946 m.

Aleksandras Petraitis (po mirties), rėmėjas, Šiaulių apskr. ir valsč. 1945-1947 m.

Jonas Algirdas Pigaga, ryšininkas, Alytaus apskr. Daugų valsč. Žaibo būrys 1946-1951 m.

Stanislovas Ragauskas (po mirties), sukilimo dalyvis, Vilnius 1941 06 22-28

Mykolas Romeika (po mirties), ryšininkas, Ukmergės apskr. Širvintų valsč. Vanago būrys 1945-1948 m.

Kazys Rukas (po mirties), partizanas, Tauragės apskr. Eržvilko valsč. Saturno būrys 1944-1945 m.

Alvydas Sadinauskas (po mirties), ryšininkas, Marijampolės apskr. Veiverių valsč. Tauro apyg. 1946-1948 m. **Genovaitė Elžbieta Samuolienė-**

Krivicaitė, rėmėja, Panevėžio apskr. Subačiaus valsč. Karklo būrys 1945-1949 m.

Povilas Seibutis (po mirties), sukilimo dalyvis, Panevėžio apskr. Kupiškio valsč. 1941 06 22-28

Vincas Sereika (po mirties), partizanas, Panevėžio apskr. Krekenavos valsč. 1944-1945 m.

Jonas Smilga (po mirties), ryšininkas, Panevėžio apskr. Ramygalos valsč. Vėtros, Rupūžėno būriai 1944-1945 m.

(B.d.)

Atsiliepiamus apie šiuos kandidatus siųskite adresu: **LGGRTC Pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisija, Gedimino 40, Vilnius. Pasiteirauti tel. 31 41 57.**

Susitiko Didžiosios Kovos apygardos partizanai

Nedidelėje LPKTS Ukmergės skyriaus saliuokėje susirinkusiųjų pasveikino Didžiosios Kovos apygardos vadas Augustinas Švenčionis. Jis kalbėjo apie tautos dorines vertybes ir šiandien ryškiai pastebimą jų nuosmukį, apie partizanų kovas bei tų kovų reikšmę. "Mūsų tremtinius ir po keliasdešimt metų išbuvusius lageriuose politinius kalinius, partizaniniame kare kovojusius vyrus lydė-

jo viltis, kad Lietuva bus laisva. To sulaukėme, - sakė A.Švenčionis. - Visiems įkvėpantis pavyzdys - Didžiosios Kovos apygardos vadas A.Morkūnas-Plienai, su savo vyrais kovojęs iki paskutinio kraujo lašo. Tokių žmonių Lietuvoje - šimtai".

Kalbėjusieji sakė, jog jiems rūpestį kelia paminklų tinkama apsauga. Už nuoširdų rūpestį įamžinant partizanų atminimą, jų palaikų per-

laidojimą Dukstynos kapinėse padėkota Stasiui Žižiui, Vytautui Pusvaškiui. Tai, ką darome šiandien, bus įrašyta į istorijos, kurią skaitys jaunoji karta, puslapius.

Ukmergės Švč. Trejybės bažnyčioje už gyvuosius ir žuvusius kankinius šv. Mišias laikė mons. A. Svarinskas, giedojo R.Ališauskaitės vadovaujamas choras.

Danutė ŠILINIENĖ
Ukmergė

Kviečiame į Spaudos atgavimo, kalbos ir knygos dienos minėjimą, kuris vyks gegužės 10 d. 15 val. Vytauto Didžiojo karo muziejaus padalinyje - Salių k., Domeikavos sen., buv. pagrindžio spaustuvėje.

Rengėjai

Dėmesio

Gegužės 11 d. (šeštadienį) 13 val. Šiaulių miesto savivaldybės salėje vyks knygos "Antikomunistinis Kongresas ir Tribunolo procesas" pristatymas. Dalyvaus Kongreso dalyviai, bus galima įsigyti šią knygą.

Kviečiame dalyvauti.

Organizatoriai

Kviečiame gegužės 18 d. dalyvauti Kalniškės mūšio 57-ųjų metų minėjime:

11 val. - šv. Mišios Simno bažnyčioje.

12 val. - žuvusiųjų pagerbimas Simno kapinėse.

13 val. - iškilmės Kalniškės miške, mūšio vietoje.

LPKTS Lazdijų skyrius

Gegužės 14 d. 12 val. Paežerių dvaro rūmuose (Vilkaviškio r., Šeimenos sen.) bus atidaroma paroda "Tiesa padarys jus laisvus". Susitikime su Kauno r. Domeikavos požeminės spaustuvės steigėju Vytautu Andziuliu ir kunigu Alfonsu Bulotu.

Informacija tel.: (8-37) 32 15 93, MPĮ "Kelionės".

"Dainavos apyg. partizanų kovų takais" programa

Gegužės 11 d. (šeštadienis)

10 val. - šv. Mišios Senosios Varėnos bažnyčioje;

11-11.45 val. - maršruto pradžia - Senosios Varėnos kapinės, prie Nežinomo partizanų paminklo (įamžinta 150 kovotojų);

12 - 13 val. - Perlojos paminklo 48 šių apylinkių partizanams bei 13 perlaidotų Merkių burių partizanų aplankymas;

13.20-14 val. - paminklinio akmens partizanų vadui V.Ivanuskui-Gegužiui (prie Velnio tilto) aplankymas;

14.20-15.30 val. - Kryžių kalnelio Merkinėje aplankymas;

16-17 val. - Liškiava - paminklo šių apylinkių žuvusiems 28 partizanams aplankymas;

17.30-18 val. - išvyka keliu Lazdijai-Varėna, L.Baliukevičiaus ir jo bendražygių žuvimo vietos aplankymas; Kaščiūnai, A.Ramanausko-Vanago bunkeris-vadavietė partizanų J.Jakavonio-Tigro sodyboje.

Vakarienė, laužas, nakvynė.

Organizatoriai

Skelbimai

Gegužės 18 d. kviečiame į Žemaičių apygardos Šatrijos rinktinės Laisvės kovų dalyvių palaikų perlaidojimą ir paminklinio kryžiaus šventinimo iškilmes Varniuose.

11 val. Šv. Aleksandro bažnyčioje bus aukojamos šv. Mišios.

Organizatoriai

Gegužės 25 d. Birštone vyks tremtinių, gyvenusių Irkutsko srityje, Ust Udinsko raj., Ust Ūdos kaime, susitikimas.

12 val. - Mišios Birštono bažnyčioje.

Kviečiame dalyvauti.

Telefonas pasiteirauti: (8-210) 56321

Janina JASIULAITIENĖ

Gegužės 26 d. kviečiame atvykti į Antano Joniko-Rolando 55-erių metų žūties minėjimo iškilmes Paupyje, Raseinių r.

10.40 val. - Įgulos karių rikiuotė.

11 val. - šv. Mišios Paupio bažnyčioje.

12 val. - iškilingas paminklo atidengimas ir žuvusiųjų paminėjimas.

13 val. - Įgulos karių orkestro koncertas vidurinės mokyklos aikštėje.

14 val. - karių ir visuomenės bendravimo valandėlė. Kareiviška košė.

LLKS Kęstučio apyg. štabas

Antrojo pasaulinio karo metais buvau nublokštas į Vokietiją. Kartu su kitais tautiečiais teko gyventi ir dirbti vienuolyne (prižiūrėti sodą). Ten gyveno du lietuviai - teologijos prof. Bronius Kviklys ir kunigas Stanislovas Kaunas. Abū man kuo galėjo, tuo padėjo. Spaudoje teko skaityti, kad prof. B.Kviklys miręs. Norėčiau sužinoti apie tolimesnį kunigo S.Kauno likimą. Gal yra Lietuvoje jo giminių ar jį pažinousių žmonių. Prašyčiau atsilipti.

Mykolas KAZLAUSKAS (?) *Leiškėnai, Jieznas Prienų r.*

ILSĖKITĖS RAMYBĖJE

Petras Grigaliūnas 1933-2002

Gimė Vismantų k., Radviliškio valsč. Ištremtas su motina 1948 05 22 į Irkutsko sr., Zimos raj., Kazano centrinį miško pramonės ūkį. Grįžo į Lietuvą 1958 m. Gyveno Radviliškyje, dirbo lokomotyvų depė šilumvežio mašinistu. Vedė, sulaukė sūnaus ir dukros.

Anksti netekęs žmonos, vienas augino vaikus. Palaidotas Radviliškio kapinėse. Nuoširdžiai užjaučiame dukrą, sūnų, brolių artimuosius.

LPKTS Radviliškio skyrius

Petronėlė Staškutė-Stonkienė 1916-2002

Gimė Pašilės k., Skuodo raj. Gyveno Daduotų k., Nevarėnų valsč., Telšių raj., 7 ha ūkelyje. 1949 m. jos namuose įrengtame bunkeryje apsigyveno Nevarėnų būrio partizanai. 1951 05 08 bunkeris sunaikintas, P.Stonkienė su vyru suimti ir nuvesti po 25 m. lagerio.

Kalėjo Taišeto lageriuose, dirbo žėručio apdirbimo gamykloje. 1954 m. perkelta į Mordoviją, Potmos lagerį, dirbo plytinėje. 1955 m. grįžo į Mažeikius. Vėliau čia grįžo ir vyras.

Palaidota Pievėnų kapinėse.

Užjaučiame vyrą ir artimuosius.

LPKS Mažeikių skyrius

Sofija Jankauskienė 1917-2002

Ištremta iš Kauno 1941 06 14 į Altajaus kraštą su 2 mažametėmis dukromis. Vyras - Lietuvos kariuomenės karininkas atskirtas nuo šeimos ir ištremtas į Sverdlovsko sr. lagerius, kur 1951 m. mirė. Tremtyje mirė jaunesnioji dukra. Į Lietuvą grįžo 1957 m., tačiau negalėjo prisiregistruoti ir išvažiavo į Sibirą. Antrą kartą į Lietuvą grįžo 1973 m., apsigyveno Telšiuose. Buvo LPKTS Telšių sk. narė.

Palaidota Telšių senosiose kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame artimuosius.

LPKTS Telšių skyrius

Bolius Valalis 1912-2002

Gimė Margų k., Lazdijų raj., ūkininkų šeimoje. Įsitraukė į LLKS. 1949 m. kartu su šeima ištremtas į Irkutsko sr., Bodaibo raj. 1989 m. grįžo į Lietuvą. Kurį laiką gyveno Druskininkuose, vėliau apsigyveno Lazdijuose. LPKTS narys nuo 1991 m.

Užjaučiame artimuosius.

LPKTS Lazdijų skyrius

Gema Malinauskienė 1948-2002

Gimė tremtyje Krasnojarsko sr., Saralos raj. Grįžusi su motina į Lietuvą apsigyveno Šventėžio sen., Lazdijų rajone. Ištėkėjusi gyveno Kučiūnų sen., Lazdijų raj. Dirbo kolūkyje apskaitininke, buhalterė, fermos vedėja. Užauginė 3 vaikus.

Užjaučiame artimuosius.

LPKTS Lazdijų skyrius

Noriu surasti žinių apie savo tėvelį Joną NAVICKĄ, Jono, gimusį 1883 metais, gyvenusį Naujosios Akmenės rajone, Pipirių kaime. 1944 m. rudenį areštuotas. 1949 m. gruodžio 31 d. mirė Baškirijos lageryje Nr.24.

Ką nors žinančius apie areštavimo arba kalnimo aplinkybes labai prašau pranešti dukrai adresu: *Valerijai NAVICKAITEI-VOZGIRDIENEI, Vyšnių 36, Šiauliai.* Arba skambinti tel. (8-41) 437834.

Iš anksto nuoširdžiai dėkoju.

TREMTINYS

SL289

Redaktorė - Audronė Kaminskiene
Padėjėja - Aušra Šuopytė

lit.redaktorė - Irma Minskiene
korektorė - Dalia Maciukevičienė
tech.redaktorė - Vesta Milerienė

Kaina
1 Lt

Mūsų adresas: Laisvės al. 39, 3000 Kaunas, tel.323204, faksas 323214 el.paštas: tremtinys@takas.lt LPKTS puslapis internete: http://www.lpkts.lt